

Съзнаващи въ душата си всичко това, младотурцитѣ си хапятъ устнитѣ отъ мъка и морална болка. Като фанатици, тѣ съ ядъ си спомнятъ грѣшкитѣ на своитѣ прадѣди въ миналото. Като дипломати пѣкъ и патриоти, тѣ съ свито сърдце гледатъ мрачното бъдаще. За младотурцитѣ силата на християнитѣ иде отъ грѣшкитѣ въ миналото. Най-голѣма грѣшка въ тѣхни очи сж привилегиитѣ, които завоевателятъ на Цариградъ, Мухамедъ II, е далъ на правослазната християнска община и които всички султани сж тачили. Безъ тия привилегии, споредъ младотурцитѣ, християнитѣ не би се самосъхранили или не би били това, което сж днесъ, т. е. не би се откъснали отъ империята и създали балкански християнски държавици. Ползвани отъ привилегиитѣ, християнитѣ въкове разяждали, разлагали и разпокъсвали империята. Най-голѣмиятъ врагъ на турското царство не билъ външенъ, не билъ Русия или Австрия: той билъ вътрѣшенъ. Този врагъ били православитѣ християни — гърци, българи, ромъни, сърби, бошняци и пр. Доскоро разпокъсани, враждуващи и на ножъ едни срѣщо други, тия християни, благодарение на културата, на съзнанието, на идеята за федерация и на колективния длѣгъ за самосъхрана, почватъ да се разбиратъ. Опитватъ вече да се сближатъ и да си дадатъ ръка въ име на вѣрата, на културата и на правото. Чертаятъ си и обща програма. Това плаши младотурцитѣ. За да противодѣйствуватъ, тѣ почватъ да прилагатъ своята политическа мисль и грозното срѣдство на своята програма: наедно съ изтрѣбата на християнитѣ, която съ изкуство и постоянство системно вършатъ, тѣ посѣгатъ вече върху въковнитѣ привилегии на християнскитѣ общини.

Младотурцитѣ не могатъ да се примирятъ съ даровани привилегии, които сж създали отъ християнскитѣ общини държава въ държава. И тѣ посѣгатъ на тия привилегии. Първото посегателство е законътъ за вилаетитѣ, за който се писа въ брой 24-й на сжщото това мѣсто. Това посегателство, което е начало и което става не безъ външно внушение и насърчение, ще се послѣдва отъ второ, трето, четвърто и пр., додѣто се окастри всичко, додѣто християнскитѣ общини, които прѣдставяватъ въ Турция народноститѣ, се слѣятъ въ селата, въ градоветѣ и въ държавата съ отоманскитѣ.

Това посегателство, съ което се почва подиръ петъ вѣка ново листо въ турската вътрѣшна политика, носи бѣди за всички християни въ империята. Пропускано незабѣлѣзано, като нѣщо маловажно, отъ печата, прѣдимно отъ нашия, който не познава деморкациона между фиктивно и реално, посегателството ще има фатални послѣдници за християнитѣ. Автономията и федерацията сж идеалъ. Додѣто този идеалъ се постигне, християнитѣ не трѣба да отстъпятъ иота отъ своитѣ привилегии. Безъ тия привилегии нѣма националенъ животъ за християнитѣ въ държава, дѣто нѣма право и дѣто волята на владѣтелитѣ е върховенъ законъ, нѣма и условия за самопрѣдѣла и за самосъхрана на народноститѣ. Християнскитѣ общини се рушатъ вече отъ основа. Въпросътъ за привилегиитѣ, на които посѣгатъ младотурцитѣ, не е само въ правото на духовнитѣ християнски прѣдставители да заседаватъ въ турскитѣ меджлиси: той е много по-дълбокъ. Бравдата на младотурцитѣ е насочена въ корена на привилегиитѣ. Посѣга се на една автономия, която имали християнскитѣ общини и на която балканскитѣ християни дължатъ въ голѣма степенъ

самосъхраната на своята народностъ. Касае се да се съблекатъ християнскитѣ общини отъ всички отпрати по правосѣдие, просвѣта, управа и пр., които тѣ въкове упражняватъ.

Единъ англичанинъ дипломатъ, който много години е живѣлъ на изтокъ, отдава самосъхраната на християнскитѣ народности въ Турция само на автономността на християнскитѣ общини. „Чудно нѣщо!“ пише той, „у християнското население въ Турция подъ безграничнитѣ произволи се запазили такива инстинкти за независимостъ, каквито нѣма у най-демократичнитѣ народи въ двѣтѣ полукълба. Деспотизмътъ въ Турция има особенъ характеръ. Избранъ отъ немусулманската община, религиозниятъ началникъ, който сжщеврѣменно билъ облеченъ съ най-широка свѣтска и наказателна юрисдикция, управлявалъ интереситѣ на народа съ помощта на делегати отъ послѣдния, избирани съ общо гласуване безъ разлика на рангъ и на социално положение. Султанътъ и неговитѣ министри си запазили само едно право: да взиматъ главитѣ на делегатитѣ по своя воля и за най-малка дреболия, безъ да щадятъ главата и на самия духовенъ началникъ, който и да билъ той. Съ изключение на това, общината свободно се управлявала отъ членове избрани отъ нея, споредъ каноничнитѣ и граждански закони на народа, и цѣлия непосреденъ контактъ на християнитѣ съ мусулманскитѣ власти билъ доведенъ до въображаемъ минимумъ“. Така се обяснява инстинкта къмъ свобода и силното чувство къмъ респективната народностъ, съхранени живи и силни въ пазвата на тия общини прѣзъ цѣли вѣкове на насилие, но това насилие никога не е имало за обектъ денациснализирането на покоренитѣ народи и сливането имъ силомъ съ племето на мусулманитѣ“¹⁾.

Тия думи не прѣувеличаватъ историческитѣ факти. Християнскитѣ общини въ Турция сж били напълно автономни въ своитѣ отпрати. Тѣ унаслѣдили правата, които Православната църква имала въ византийско врѣме. Често се пише, че турскитѣ султани дали на Цариградската патриаршия такива права, каквито нѣмала и при самитѣ византийски императори. Това е вѣрно само относно диоцеза на Патриаршията, който се увеличилъ съ тоя на самостоятелнитѣ българска, сръбска, ромънска и пр. църкви, но не и за привилегиитѣ. Турцитѣ оставили на Патриаршията привилегиитѣ, които имала при византийскитѣ императори. Нови такива не ѝ били дадени. Така твърди грѣцкиятъ правникъ М. Г. Челепидисъ въ специална книга²⁾, въ която изслѣдва исторически привилегиитѣ, за които е рѣчь. Извадки отъ това изслѣждане изнася „Le Messenger A'Athènes“ (брой 43, юний 2 т. г.).

Още съ прѣвземаването на Цариградъ, султанъ Махмудъ II, като далъ доказателства за своята политическа мъдростъ и прѣдвидливостъ, удостоилъ патриарха Генадия Сколариоса съ почеститѣ, които му давали византийскитѣ императори и изрекълъ тия думи: „Управявай честито църквата, като имашъ моето приятелство и като се ползувашъ съ всички привилегии, които притежавали патриарситѣ прѣди тебъ“. Това билъ краежгълниятъ камѣкъ, на който се изградила политическата организация на грѣцкия народъ въ Турция. Ако това не е било така,

¹⁾ Вижъ: „Revue d'Histoire diplomatique Paris, 1896 г. кн. 2, стр. 199—201, статия „L'Angleterre et la Russie“.

²⁾ М. Г. Τσελεπιδου. Τα προνόμια της Ἐκκλησίας ἐν Τουρκίᾳ, ἐν Ἀθήναις 1906.

историкът Крисобулъ не би се осмѣлил никога да разправя това. А Критобулъ, който билъ на служба при Мухамеда, посветилъ на „Покорителя“ своя трудъ съ тѣзи думи: „като написахъ и прѣдадохъ всичко това въ тази книга, азъ я подлагамъ за оцѣнка на твоята царска наука и мъдростъ“. Но какви сж били привилегиитѣ, които имали патриархътъ и Църквата до 1453 г.? Наредъ съ административната властъ, Църквата имала и сждебна по всички дѣла относящи се до членоветѣ на клира и до тия на мирянитѣ, които доброволно прибѣгвали до църковнитѣ сждилища. Съ врѣме всички дѣла по усыновяване, годежъ и бракъ били прѣдоставени изключително на епископитѣ, сжщо и тия на убийцитѣ, които дирили убѣжище въ „Прѣсветата и велика църква на Бога“. По-късно Църквата съвмѣстиво съ държавата упражнявала сждебна властъ въ всички мирски дѣла. Това се потвърждава отъ писанията на Никифоръ Грегорасъ и Пахимерь, сжщо и отъ императорскитѣ грамоти. Епископи и други духовници били сждии. Императоръ Андроникъ се кълне въ „общитѣ сждии, избирани и опрѣдѣляни отъ светата Църква на Бога и на царството ми“. Въ областитѣ се срѣщатъ така сжщо сждии духовници и миряни. Тѣй, въ Солунъ наредъ съ мирянина сждия Арменополусъ прѣдседателствува сжда епископъ Арсеній. Кантакузень свидѣтелствува за безграничната властъ на Църквата съ факта за императоръ Андроникъ. Императорътъ се потжилъ отъ внука си. Патриархъ Исаяя поискалъ да го сжди. Андроникъ склонилъ. „Изпратили, пише Кантакузень, шесть архиепископи, сжщо толкова достойници на Църквата, наречени архимандрити, при това Мъгленския епископъ Нифонъ и диакофилакса Клидасъ, който бѣ изпратенъ прѣдварително отъ императора, на когото били вржчили актоветѣ на прѣсждата срѣщо най-младия императоръ. . . При това билъ изпратенъ и архиепископътъ на България Григорий и съ него Теодоръ Кеантополусъ“. Обвинениятъ прѣдставилъ доказателства и билъ онсвиненъ. Императорътъ не искалъ да признае прѣсждата, не искалъ да приеме и сждиитѣ. Появилъ се конфликтъ. Императорътъ казалъ на патриарха, че ще приеме сждиитѣ, когато иска, и му прѣдписалъ да се не бърка въ мирски работи. Патриархъ Исаяя се застжпилъ за правата си. Той заявилъ, че нѣма да допусне да се лиши отъ едно право и отъ единъ длъгъ. Отъ този споръ и отъ други свидѣтелства вадятъ заключение, че сждебната властъ на патриарситѣ не била привилегия давана и отнимана отъ императоритѣ, но право, изтичаще отъ Бога и свързано съ патриаршеското достоинство. Установява се, че законодателната властъ на патриарха врѣзла съ сждебната. Синоднитѣ постановления, вземани прѣзъ разни епохи по църковни и други въпроси, се утвърждавали отъ императоритѣ и ставали законъ за държавата. Съ други думи, Църквата вземала участие въ общото законодателство на империята. Такива били въ главни черти привилегиитѣ на Църквата въ византийската империя. Всѣки новъ императоръ при коронацията си обявявалъ публично и писмено, че той „приема, изповѣдва и освещава привилегиитѣ и обичаитѣ на Прѣвеликата и света църква на Бога“.

Споредъ принципитѣ на публичното право въ епохата, за която се говори, всѣка народностъ, казва Челепидисъ, въ византийската империя притежавала и имала право да притежава свое законода-

телство и собствени сждебни власти: мусулманитѣ имали въ Цариградъ свой кадия (Такъвъ билъ допуснатъ отъ имп. Иоанъ въ 1396 г. по настояване на султанъ Баязидъ Илдъръмъ), веницианцитѣ — свой баилъ (посланикъ), генуезцитѣ — свой подестато, рагузцитѣ — свой консулъ и т. н. Естествено било, подиръ завладяването на Цариградъ, гърцитѣ да иматъ свой патриархъ, на когото Мухамедъ припозналъ всички привилегии. Ето защо думитѣ на завоевателя, казани на патриархъ Генадий Сколариоса, не трѣбва да се взематъ въ тѣсната смисль, че привилегиитѣ се ограничавали съ извършване на култа и съ вжтрѣшната управа на Църквата, но въ най-широка смисль, именно, че се прѣдоставяла на църквата законодателна и сждебна властъ по работитѣ на всички православни христиани въ империята. И прѣзъ цѣли вѣкове Църквата се радвала на тия привилегии. Тя имала свои собствени сждилища, патриаршества, епископства, свои затвори патриаршески и, споредъ нуждитѣ и врѣмето, мѣнявала законодателството, но като запазвала неотемлемо основитѣ на привилегиитѣ си. Това е било така до половината на изтеклото столѣтие. Въ бератитѣ на патриарситѣ, между другото, пишело, че ржководеното работитѣ на гърцитѣ въ империята, събирането приходитѣ и извършването на други еднородни работи, съобразно съ приетитѣ обичаи *ab antiquo*, се повѣрjava не изключително на патриарха, но на митрополитския съвѣтъ. Това накарало Аали паша да каже, че христианитѣ се ржководятъ, сждятъ и управяватъ отъ властъ повече христианска, отколкото мусулманска.

На тия, само на тия, привилегии христианитѣ въ Турция дължатъ своята самосъхрана, своето възраждане и своитѣ културни успѣхи. Младотурцитѣ ги свариха намалени и етѣснени. Като намиратъ, че и тѣй окастрени, привилегиитѣ сж зло за турската държава, искатъ да ги унищожатъ съвсѣмъ. Това, както се забѣлѣжи при другъ случай на сжщото това мѣсто, е тѣхна кардинална и интимна мисль. Тѣ вече почватъ да я реализиратъ. Законътъ за вилаетитѣ е първиятъ атентатъ срѣщо вѣковнитѣ привилегии на Православната църква и срѣщо турската конституция, която гарантира тия привилегии. Този атентатъ налага колективенъ протестъ на всички православни христиански общини и народности въ Турция. Той налага такъвъ и на правителствата на православнитѣ христиански държавици на Балканитѣ . . .

Д. Мишевъ.

Ст. Михайловски.

Отвждѣ осоиитѣ на слѣпата страсть и
отвждѣ присоиитѣ на модната идея.

29.

Наполеонъ III си въображаваше че най-добрийтъ способъ да укрѣпи положението си и да оздрави властята си стои въ строгитѣ мѣрки за осуеятяване на публичното негодование. Преди шестдесетъ години велможи и първенци — на можемъ да рѣчемъ и всички държавници — бѣхж убѣдени че тълпитѣ трѣба безмолвно да пренасятъ всѣкакви кривдини и произволи; тѣ думажж че протестътъ противъ неуредбата е по-голѣмо зло отъ самата неуредба.

Наполеоновскитѣ идеи — les idées napoléoniennes — не можехъ да докаратъ освенъ държавни сътресения и катастрофи.

Да вселимъ въ духоветѣ мълчание не значи ни най-малко да оздравимъ властуванъето си.

Потѣпкванъето на всеко самостоятелно сжжение не може никога да докара олеснение въ зачатитѣ на държавата.

Вещностъ който лишава цѣло общество отъ мощната подкрѣпа на критическия духъ — лишава и себе си отъ подпората която се намира въ солидарността. Народенъ вождь и сетенъ дърваринъ иматъ еднакъвъ интересъ да се не опълчаватъ противъ обществото.

Единъ френски историкъ ни казва че съ голи сабли можемъ да вършимъ много работи — освенъ една: да сѣднемъ на тѣхъ!

Въ всички борби послѣдния дума има публичната съвѣсть.

Можемъ да бждемъ твърдѣ хитроумни потисници; все пакъ безхитростната народна маса кога да е ще ни надвие; тя може да рече за себе си — това що дума християнската църква:

„— Азъ знамъ да търпѣж и да чакамъ, понеже съмъ безсмъртна! —“

Народнитѣ маси иматъ два модуса да наказватъ своя вождь:

Първо — като се опълчаватъ противъ него. Това е революция.

Второ — като го игнориратъ, като го забравятъ, като му обръщатъ гърбъ, като го избърсватъ изъ своето паметенъе и зачитанъе, като считатъ живуванъето съ него равносилно на живуванъе безъ него. Това е тоже революция, — или единъ видъ революция която може да се назове революция на презрѣнието.

Урокитѣ що ни дава миналото на много европейски народи ни показватъ че революция съ скръстени рацѣ бива, понѣкога, по-люта отъ активна революция, — по люта и по практична.

30.

Не се предавай на дрѣмка и нехаенъе.
Животътъ не чака никого!

31.

Въ живота на народитѣ — както и въ живота на личноститѣ — не може да има неподвижностъ.

Който не върви напредъ — отива назадъ!

32.

Искате ли да усмирите сърцето си — вседете въ него християнски чувства. Тѣ дохождатъ дохаки на всеко вълнение.

33.

Умира добръ който е живѣлъ добръ. Живѣлъ е добръ който е робувалъ на дълга си.

Смъртъта на праведника прилича на свечеряванъе подиръ хубавъ майски день.

34.

Книжовна мадростъ, научни издирвания, размишления внушени отъ опитъ и наблюдения — всичко това освѣтлява духа, изостря разсѣдъка...

Ала нашиятъ най-великъ учителъ е страда нието.

Въ тъмнината на земнитѣ пѣтища — въ черната яма на човѣшкитѣ метежи и ратоборства —

тегловникътъ е почти винаги знайникъ — знайникътъ е почти винаги тегловникъ.

Съ пота на челото си ще си печелишь пропитанието! дума Светото Слово.

Но има хлѣбъ за тѣлото, — па има и хлѣбъ за духа; единиятъ и другиятъ се придобиватъ съ потъ и мжчила.

О, да, който никога не се е борилъ за живото, — който никога не е прекарвалъ нощъта си въ охкания и съжаления, — който никога не е посрѣщалъ зората въ свѣтоненавистничество — той не ви познава сили и величия небесни, той не ламти за тебе, правдо всевъковна, той не чувствова твоята вездесжщностъ, дѣсница божия!

Той не е ялъ хлѣба си въ горестъ и злочестина — и хлѣбътъ му не е подмѣсенъ съ кваса на тайновѣдението!

Въ своитѣ тежки испитания страдалецътъ е наклоненъ да върва че злото е безконечно и неподвижно; за него това което става на земята е похладно и по мрачно отъ подземно обиталище.

Болезненно той си дума:

„— Пълнота и цѣлостъ има само въ едно нѣщо, въ жалостъта! —“

Но скоро той узнава че временната земна провала е условие за възвеличението на човѣшката тварь — за въсхода на духа къмъ съвършенна лѣпота и безсмъртие.

Грамада мраморъ охка подъ ржката на ваятеля.

„— Защо реवेशъ?“ — пита художникътъ.

Мраморътъ отговаря:

„— Какъ да не режъ когато повсемичутно ме измжчвашъ съ твоеото жестоко длѣто. Ударитѣ се сипятъ върху мене — и азъ се ронѣж, рушж се, раскапвамъ се. Ти си палачъ, а не художникъ! —“

Ваятельтъ се засмѣ като изслуша това обвинение — и подзе думата.

„— Мамишь се грубий каманако! Азъ не те разрушавамъ, не те разнебитвамъ — а наопаки дѣламъ те, изглаждамъ те. Подъ моето длѣто ти починъ да хубавѣешъ, да свѣтлѣешъ. Въ скоро време ти ще станешъ една великолѣпна статуя. Узнай, прочее, че моитѣ удари те пресъздаватъ. Това което азъ кастрѣж и премахвамъ отъ тебе пречи на твоя развой: каквото ти отнемамъ въ материя — азъ ще ти го додамъ въ съвършенство! —“

35.

Свѣтътъ е една грамадна книга: въ нея върховниятъ разумъ е изложилъ своитѣ мисли — расказалъ е своитѣ подвизи — нарисувалъ е своя образъ.

Но познавачитѣ и прецѣвнителитѣ на тая книга сж малцина.

Само чистиятъ вижда Бога, думахъ светцитѣ.

Ала потрѣбно е да допълниме тази мисль така:

Безъ любовь нема чистота!

36.

И вѣкове да трае — робството не трѣба да ни отчайва. То е замѣние — но на широко поле — срѣщу свѣтлородната утроба на источното небо.

Но всичко е изгубено — безвъзвратно изгубено — у народи лъжесамостоятелни — у народи случайно освободени, но останжли раболѣпни

Раболѣпието е тъма безкрайна въ безисходно подземе.

37.

Свободолубивъ мъжъ е онзи който ратоборствова за свободата на ближния си — а не онзи който не признава никакъвъ контролъ и не допуска никакво ограничение за своитѣ дѣйствия и домогвания.

Безъ чиста съвѣсть нема свобода.

Безъ братство и солидарность нема свобода.

Ако трѣба да нарѣчемъ либерални хора онѣзи които се борятъ за пълната волност на своитѣ лични начинания — за безпрепятствения развой на своитѣ пощѣвки — най либералниятъ човѣкъ би билъ тиранинътъ.

Но това не е така.

Тиранинътъ иска свобода — обаче той я иска само за себе си.

38.

Умътъ се обогатява чрезъ това което въсприема. Той усвоява — и тогава се усиля.

Сърцето се обогатява чрезъ това което раздава. То бива усвоявано — и тогава се усиля.

И затова всеко пресъздаване, всеко величие, всеки подвигъ, всеки въсходъ, всеко съвършенство исхождатъ отъ сърцето, а не отъ ума.

Да, най-скоро доближаваме до божественната истина не чрезъ идеята която влиза въ мозъка ни — а чрезъ добротворството което излиза отъ сърцето ни.

И нема по великъ свѣтознайникъ отъ онзи който знае да се жертвова при изпълнението на една свещенна длъжностъ.

39.

Промѣна на управление — у безкултурни и малокултурни хора — е само промѣна на потисници.

Една революция само докарва новъ животъ въ обществата: революция въ умоветѣ.

Отистина политическиятъ превратъ може да отстрани отъ държавата единъ Абдулъ Хамидъ, сирѣчь единъ безотговоренъ и безчеловѣченъ деспотъ, и да го замѣсти съ двѣстѣ-триста държавници, сенатори, законодатели и прочее...

Уви, груба единолична властъ — или безконтролна олигархическа управя — се то. Не е важно колко души стоятъ на чело на държавата и о какви политически принципи се придържатъ тѣ — а е важно стои ли надъ тѣхъ общественно око — стои ли надъ тѣхъ съвѣсть национална.

Не отговаря ли повседневно за дѣлата си — всека човѣшка властъ се раскапча.

Народъ добръ управляванъ — то значи народъ сждникъ.

Политическо опекуство при единъ Абдулъ Хамидъ, — политическо опекуство при нѣколко стотини политикани — не е ли едно и също явление?

Политическото опекуство води винаги къмъ политически привилегии; а политически привилегии докарватъ винаги гнеть.

Важното за османската империя не бѣше да се премахне Хамидъ отъ единъ крайбосфорски дворець — а да се премахне хамидовщината отъ душитъ на петдесетъ милиона подданници.

Уви, за първото премахване сж достатъчни два часа; за второто премахване сж потрѣбни двѣ столѣтия.

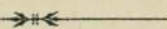
Най-великото заблуждение за което говори историята е заблуждението на онѣзи които не правятъ разлика между освобождение и свобода.

Освобождение то е материяленъ фактъ. Свобода то е духовенъ фактъ.

Освобождението не винаги докарва свобода: освобождението може да бѣде случайно, — свободата не бива никога случайна.

Държавници истински — сирѣчь държавници които сж едновременно социолози — знаятъ много добръ че вравитѣ не могатъ да бждатъ предметъ на промѣна чрезъ постановления и уаконения.

А това значи че свободата не може да бѣде предметъ на подаръкъ — или на импровизирано дѣйствие

Свещ. Д-ръ К. Цѣновъ.

Психология на религията¹⁾

IV.

Характеристичната особеност на религиознитѣ прѣживявания налагатъ на човѣка да вѣрва, че тѣ сж причинени отъ една външна сила, а не сж субективно състояние. За таквизъ хора тази външна сила (Богъ) е тѣй дѣйствителна, както обектитѣ на зрѣнието, слуха, пипането и пр. То е ясно, че вѣра, доbitа чрѣзъ такива прѣживявания, е една детерминирующа волята сила, която не може да се получи чрѣзъ чистата логика. Умственитѣ строежи и знанието не сж създали вѣрата, а иматъ само значение за нейното съдържание. Изпѣва обаче въпросътъ: дали дѣйствително е вѣрно утвърдението какво вѣрата като такава е продуктъ на едно външно въздѣйствие и инспирацията, а не обратното: религиознитѣ прѣживявания да сж продуктъ на вѣрата, която пкъ отъ своя страна да си има нѣкаква друга основа. И ето ние виждаме, че не само философи, но и богослови поставятъ наистина тѣй въпроса. Напримѣръ рускиятъ богословъ П. П. Соколовъ въ съчинението си „Вѣра. Психологическій етюдъ“ пише; „Както извънредно живата прѣдстава се стреми да мине въ усѣщане и получава форма на халюцинация, тѣй и извънредно живата идея сама по себе си се прѣвърща въ прѣдстава. На тази степенъ прѣдставата не е вече нейнъ символъ: тя става нейнъ субститутъ, нейнъ замѣстител“ (Стр. 68). И че „дълбокото чувство за реалността, което се внушава отъ тази идея, му позволява вътрѣшно да се слива съ нея и да я прѣживява, като непосредствена дѣйствителност“. „Дисциплинирайте въображението, заставете го да служи на една велика идея, научете го да съзерцава обектитѣ на своитѣ непосредствени усѣщания, направете го способно да облича отвлѣчената мисль въ най-яркитѣ бои на конкретната дѣйствителност, въ най-живитѣ образи на всикитѣ външни чувства — и то ще прѣвърне вашето равнодушие въ гореща вѣра, вашето безсилие въ несъкрушима енергия“ (стр. 87). Споредъ него „вѣрата е функция на живостта на идеитѣ, а живостта на идеитѣ е функция на тѣхния синтезъ“ (стр. 104). А пкъ „въ основата на всеки синтезъ на идеитѣ и вѣрванията лежи една каква и да е логическа или психологическа връзка. Такъвъ синтезъ почива отчасти на извѣстни рационални основания, а още повече на свързанитѣ съ тѣхъ чувства, потрѣбности и интереси“ (ibid). И така, „идеята става вѣра, когато намири благоприятна почва въ душата на човѣка“.

Бихме изпаднали въ единъ споръ на думи, ако

¹⁾ Важъ: „Ц. в.“ бр. 24 г. г.

Соколовъ разбираше подъ понятието „идея“ непосредственото вътрѣшно усѣщане на Божия реалитетъ, причинено отъ Божието въздѣйствиe върху насъ. Обаче той казва, че „дълбокото чувство (усѣщане?) за реалността“ е плодъ на идеята, то „се внушава отъ тази идея“. Значи, първомъ е идеята, а послѣ идва усѣщането Божия реалитетъ. За него тѣзи двѣ нѣща сж различни и се намиратъ въ такова взаимоотношение като причина (идеята) и дѣйствиe (усѣщането реалитета). Точно обратното на това, което психологията на религията твърди.

Основното положение при обяснението зараждането на вѣрата при Соколова е: Живата идея се прѣобрѣща на прѣдстава за Бога, а пкъъ тази идея е станала жива благодарение синтеза на тази прѣдстава съ потребността и интереситѣ на човѣшката натура и се добило по такъвъ начинъ вѣрата въ Бога.

Основното нѣщо, което ние търсимъ тукъ, е да намѣримъ:

1. Точно въ кой психиченъ моментъ се заражда вѣрата въ човѣшката душа и достатъчни ли сж показанитѣ намъ условия отъ философията на религията за това зараждане и

2. Възможенъ ли е начинътъ на досегашното обяснение отъ теоретично гледище.

Ще разгледаме съвмѣстно тѣзи двѣ положения.

До идеята за Бога, само като абстрактна мисль, ние може да дойдемъ по чисто интелектуаленъ път, безъ да сме принудени да вѣрваме. И който отрича реалното съществуване на Бога и той има това понятие като абстрактна мисль. Но да се обърне тази абстрактна мисль въ вѣра е необходимо *още нѣщо*. Кантъ, както и мнозина други философи и богослови намираха това *нѣщо* въ нашитѣ практически потребности и интереси. Сжщото нѣщо и Соколовъ твърди. И ние твърдимъ, че тѣзи нѣща: абстрактната идея за Бога, нашитѣ потребности и интереси сж важни елементи отъ съдържанието на вѣрата, обаче тѣ като такива не притежаватъ силата, та отъ тѣхния синтезъ да се зароди вѣрата, или по-добре да ни наложатъ увѣрението за реалното съществуване на единъ обектъ-Богъ срѣщу идеята-Богъ. Ще забѣлжимъ, че понятието „идеята за Бога“ не е точно фиксирано и затова често пакти става споръ между философи и богослови. Първитѣ разбиратъ подъ това понятие само една абстракция, а вторитѣ вътрѣшното увѣрениe за единъ външенъ обектъ, нераздѣлно свързанъ съ тази абстракция. Че всичката сила на вѣрващитѣ се състои въ „вътрѣшното увѣрениe“, въ това никой не се съмнѣва. Обаче въ туй се състои всичката трудност на въпроса да се обясни отъ кждѣ произлиза това „вътрѣшно увѣрениe“; дали е то плодъ на посочения погорѣ синтезъ или пкъъ на нѣщо друго. Има ли нѣщо да ни принуждава да приемемъ, че като имаме въ себе си абстрактната идея Богъ, то необходимо трѣбва и да вѣрваме, че има и едно реално същество Богъ. Тѣй да заключимъ, нѣма никаква логическа необходимостъ. И ако имаше такава необходимостъ, то на никой човѣкъ не щѣше да дойде на ума да се съмнѣва, а още по-малко да отрича съществуването на Бога. И най-простиятъ умъ не щѣше да си допусне едно такова логическо противорѣчие. Обаче ако ние вѣрваме, то вѣрваме не по силата на това нѣщо. Пита се впрочемъ, като дойдатъ на помощъ „потребноститѣ и интереситѣ“ измѣня ли се сжщността на работата? Че тѣзи потребности и интереси играятъ роля въ областта на вѣрата, това никой не може да отрече. Но че изтъхъ може да изникне вѣрата, това е единъ голѣмъ въпросъ. Всѣко едно увѣрениe трѣбва да има за себе си достатъчно основание, било то логическо или психологическо. За логическо основание и дума не може да ста-

ва. Сега психологическо. Да вѣрва нѣкои въ Бога само за това, защото има нужда отъ него, ще рече: Нѣщо ми се щѣ, вѣрвамъ въ сжщността да е. По този начинъ всѣки и въ всичко би могълъ да вѣрва. Тукъ въ дѣйствителността работата е, не че ние вѣрваме въ неговото битие, но само желяемъ това битие. А потребността и интереситѣ не сж въ положение да прѣхвърлятъ мостъ до единъ неизмѣримо отдалеченъ макаръ и желанъ край, т. е. не сж въ положение да направятъ една необходима психологична връзка между желанието и вѣрването въ този случай. Ние всѣкога правиме разлика между интимно желание и дѣйствителностъ. Съ тази минимална способностъ сж надарени всички нормални хора. Обратното тукъ би било или ненормалностъ или чудо въ психиката на човѣка.

Отъ анализа съдържанието на вѣрата намираме покрай споменатитѣ по-горѣ (абстрактната идея, потребността и интереситѣ) елементи и още други, които въ сжщноетъ характеризиратъ вѣрата като такава и тѣзи елементи сж мистично-иррационалнитѣ.

Ако азъ гледамъ въ лицето на човѣка духъ, подобенъ на единъ универсаленъ животворящъ Духъ; въ Евхаристията, кръщението, брака и пр. таинства, ако азъ имамъ Бога не само като абстрактна идея, но като жива и при менъ присѣтствующа сила и прѣживявамъ неговата Благодать по-осезателно отколкото обектитѣ на реалния миръ, то това въ никой случай не ни принуждава да приемемъ, че всичко туй става отъ единъ „синтезъ“, който да ни дава и посоченитѣ отъ насъ мистично-иррационални елементи, несдържащи се нито въ абстрактната мисль за Бога, нито въ потребността, нито въ интереситѣ по отдѣлно.

Но може да се каже, че тѣзи послѣднитѣ елементи сж чувства, които придружаватъ първитѣ елементи и никакъ не е необходимо да бждатъ дадени въ съдържанието на първитѣ.

Това възражение щѣше да бжде умѣстно, ако усѣщането Божия реалитетъ, напримѣръ, се разглеждаше като чувство. Да се идентифицира понятието *усѣщане* съ понятието *чувство* е едно невѣжество, произходяще отъ популярната психология. Не обучениятъ човѣкъ, който не е въ състояние да прави разлика между нагледъ само приличнитѣ елементи на нашата психика, винаги подъ „религиозно чувство“ и „религиозно усѣщане“ разбира едно и сжщо нѣщо. И това е тѣй, защото религиозното усѣщане, религиозната мисль и религиозното чувство вѣрватъ винаги заедно и образуватъ единъ комплексъ, който може да бжде раздѣленъ въз основа на извѣстни психологични познания и то само въ абстракция. (Слѣдва).

МНѢННЯ И ОТЗИВИ.

Позивъ къмъ дѣйностъ

Безбожието расте. То бързо прѣвзема възрастящото поколение. То кръстоса градоветѣ, проникна въ паланкитѣ и прострѣ коренитѣ си чакъ въ селата. А прѣди нѣколко само години, въ първитѣ дни на нашето освобождение, безбожници, отявлени противници на вѣска върховна Промисль, бѣха само единици. Тѣ се броеха та прѣсти и не надминаваха броя на прѣститѣ на ржцѣтъ.

Защо толкова бързо нарастна тѣхното число? Кждѣ е силата на тѣхното отрицание, то можа да молепса свѣта, българския свѣтъ?

Който съ трѣзво око е бдѣлъ надъ дѣятелността на тѣзи отрицатели на идеята за Бога и Христовитѣ истини, който е ималъ случая да чуе и види, какъ пропангадиратъ своитѣ идеи съ упоритостъ и система, какъ

налагатъ на обществото своитѣ убѣждения устно и печатно, — не може да не е съжалилъ, че вѣрващитѣ и уповаващитѣ се на Божията благодатъ за спасение и обнова на живота не всѣкога притежаватъ тази дѣйна и цѣлна подбуда за ратоборство и защита на своята вѣра, на своитѣ убѣждения, на своето самочувствие като християни. Като че принципа на разкола, основанъ на Толстоуевото тълкувание за „не противи се на злото“, е легналъ въ душитѣ на всинца ни, въ народната източно-православна душа; като че съ благодушие мълкомъ зримъ разтящето зло.

Иначе какъ да се обясни факта, че безбожницитѣ въ формата на утѣшителите на горѣститѣ и болкитѣ народни, отявлено обявили война на всѣка теологична и догматична мисль, можахъ почти отъ нищо да създадатъ цѣла своя журналистика, литература, която почти дойде въ висотитѣ да повелѣва не само въ обществения животъ, но дори и дрѣзко да се вре въ църковна управа. А протовъ това какво е направено?

Пишущиятъ тия редове съ горѣсть е принуденъ да покаже, че единствениятъ вѣстникъ, който е носителъ на трѣзвата християнска мисль и църковна мѣдрость, „Църковенъ вѣстникъ“, въпрѣки и цѣннитѣ и съ голѣмо значение за самата борба съ отрицателитѣ притурки, не е напръдналъ въ своя тиражъ. Абонатитѣ на „Ц. в.“ сж почти само свещеници и др. клирици. Отъ гражданитѣ има твърдѣ ограничено число абонати! А не че не би имало кой да чете този единственъ стражъ на вѣрата и църквата! Би имало, но тѣ не търсятъ. А и не имъ се прѣдлага!

Но нима хората сами търсятъ бебожницитѣ! Не! Отрицателнитѣ търсятъ маловѣрнитѣ и имъ прѣдлагатъ и често налагатъ!

Да! Именно тамъ се различаватъ човѣцитѣ отъ хората: до като човѣкътъ, опрѣдѣленъ, въ вѣра и убѣдени, опрѣдѣленъ като жива личностъ, самъ се стрѣми да разшири познанието си, да просвѣти духа си, да утвърди мисльта си. А хората, широкото мнозинство, сж инертна маса. Трѣбва личността да отиде всѣдъ тази маса и съ своитѣ идеи, съ своята изразена вѣра въ думи и дѣла, съ своя силенъ интелектъ да я разбуди отъ инертно, то състояние и да я повика за общъ по-високъ културенъ подемъ, слѣдъ който само тѣ биха могли да опрѣдѣлятъ своитѣ чувства, своята вѣра — да влѣзатъ непосредствененъ въ общение съ битието и неговия Създателъ.

Знайки това материалиститѣ, макаръ и да отричатъ на теория силата на личността въ обществения подемъ, макаръ да турятъ по-високо интереситѣ и отношенията имъ по-горѣ отъ съзнанието и вѣрата, отъ разумътъ и убѣжденията, — тѣ отиватъ въ тия инертни маси, въ хората, въ простолюдното или наивно патство, тѣ отиватъ всрѣдъ номиналнитѣ християни и ведно съ учението на личнитѣ и общи интереси хвърлятъ сѣмето на съмнѣнието и отрицанието.

И хвърлятъ го съ една упоритъ, цѣлна дѣятелность, дѣятелность на разрушението и разкола.

А нима между този народъ, който е отъ вѣкове християнски, който съ вѣрата си е запазилъ народната си физиономия, който съ подемъ на църковната си борба можа да достигне до политическо съзнание и да се здобие съ независимостъ, — нима между този народъ нѣма жаждущи и алчущи за Христовата истина, която да му се открие въ още по-широка и съвършенна форма? Нима сж малцина ония, които съ жаръ би се поучили въ догмитѣ и тълкуванието на св. Евангелие, които съ възторгъ би приели като благодатъ църковната мѣдрость, която е надрастнала на велика съкровищница за трептящитѣ сърдца за Божиата правда и Христовата любовь?

О, вѣрвамъ азъ че болшинството отъ народа жадува и купнѣе за подобни блага и горѣстно поглежда къмъ антихристовата мисль, която посрѣдствомъ множество вѣстници и книги пълни и наводняване домоветѣ имъ, подкопва основата на морала, разклатва слабата вѣра въ тия сѣмейства и поробва съ езическа съблазънъ възрастящитѣ потомства?

Защо тогава не се погледне съ трѣзво око на туй, което е около насъ, което става и въ домоветѣ ни? Защо не се даде единъ отпоръ на тази отрицателна дѣйность съ сжща една дѣйность, съ подобна упоритость и прѣданостъ на християнскитѣ ратници, на църковнитѣ труженици?

Сили ли липсватъ? Редици випуски отъ семинарски възпитаници навлѣзоха въ народнитѣ маси; не малцина академици на синодна и руска стипендии свършили Богословието, сж се върнали у своя си, въ родниятѣ си кжтъ. Дѣ е тѣхната дѣйность? А църквата очаква да засѣятъ своитѣ бословски познания, да просвѣтятъ народа въ Христовитѣ догми, маситѣ съ любовното благовѣстие на Евангелието и да ги направятъ личности достойни за Христовата ратъ съ злото на земята. Тя очаква да излѣятъ своитѣ дарби, своитѣ таланти въ грудъ угоденъ Богу, тѣхниятѣ младежки поривъ и жаждата имъ за работа, за работа въ съграждането на Небесното царство, да влагатъ своята кипяща мощъ въ обртботване Христовата нива!

Срѣдства ли нѣма? Въ складоветѣ на братствата лежатъ синоднитѣ издания едно отъ друго по-цѣнни, едно отъ друго по-пригодни за борбата съ отрицателитѣ. Тѣ сж и ефтини — почти безъ пари. Но кой да ги вземе оттамъ и да ги прѣдложи на жаждущитѣ? Кой да ги вкара въ домоветѣ на гражданитѣ, да ги отвори прѣдъ очитѣ на възрастящето потомство?

О, нека тѣзи ми горѣстни думи не се разбератъ като думи на похула. Укорѣтъ, които се вмѣква въ редоветѣ, е укоръ нежеланъ отъ мене. Азъ бихъ желалъ да видя готови стражи на Божието паство, които съ зорки очи бдятъ въ блуждателната мъгла на съврѣменитѣ безчислени учения и науки. Азъ бихъ желалъ да видя въ всѣки просвѣтенъ християнинъ единъ рицаръ на вѣрата, единъ бранителъ на идеята за Бога и любовниятѣ завѣтъ на Христа. Азъ бихъ желалъ да срѣщамъ достойни чедъ на църквата, които да отстояватъ синовния си дългъ. Азъ бихъ желалъ! И вѣрвамъ, че ако миналото навѣва горѣсти и боль прѣдъ туй което става у насъ, то бждащето ще избѣрши сълзитѣ и ще измие болѣжкитѣ.

Живъ е Богъ и Неговото живо Слово нѣма да остане заглушено отъ кръсцитѣ на богоборцитѣ! Вѣрвамъ азъ въ силата на богословска България, която има синове съ пълни съ вѣра сърдца, умове просвѣтени и съ умножени познания. Тѣзи синове съ своята младенческа прѣданостъ и любовь ще се прѣдадатъ на единъ разуменъ и систематиченъ отпоръ на богоборството. Нашата праотеческа вѣра ще се ороси съ благородни капки потъ отъ тѣхнитѣ чела, както се оросява прѣжурениятъ злакъ въ пролѣтнитѣ дни отъ росата. И Българската църква не ще надѣне черния плащъ на сълзитѣ, като Синоската дѣвица въ своето огорчение!

Вѣчното дърво на християнската мисль, което тѣй жестоко се замѣрва съ камъни и съ сѣкири отъ палавитѣ алчници за чувственъ животъ, нѣма да изгуби нито едно клонче даже — за голѣмо разочарование на пакостнитѣ демонисти, които искатъ съ юдински кикотъ да докаратъ човѣчеството до безисходния песимизъмъ, въ който живота се прѣвърща само на скотско живуване.

Вѣрвамъ азъ въ християнската интелегенция, че тя, като е свидѣтелка, какъ се подравя най-светото ѝ — вѣрата въ Спасителя и неговитѣ върховни истини, тя

ще подем борба сѣщо такава и сѣ сѣщата упоритост на ревностнитѣ разрушители. Тя ще измѣрва приемигѣ и похватитѣ имѣ и сѣ достойни на християнина срдѣства ще възмогне тѣхнитѣ пропаганди.

А какви сѣ тѣзи достойни срдѣства, които ние можемъ да употрѣбимъ въ своята борба, вѣрвамъ никоѣ нѣма да попита, защото всѣки ги знае. До гуша се е втрѣснало на всѣки самосъзнаващъ се християнинѣ боготорческиягѣ упрекъ, че вѣрата, че религията е била отживѣла своя вѣкъ, защото науката подкопала тѣхнитѣ основи; че науката прогонила Господа отъ небето сѣ всичкитѣ светци и сѣ колесницата на св. пророкъ Илия, който гърмѣлъ по небето; науката изгонила прѣста на Твореца отъ органическия миръ, като давала доказателства за самозараждането и еволюционно измѣнение на видоветѣ чрѣзъ половъ подборъ и инстинкта за самосъхранение и пр. И това се говори като че се изричатъ нѣща най-обикновени, като че всѣки може да присжтствува, да вижда и да се убѣждава въ тия явления и че това учила науката. Тѣзи басни, разбира се, не сѣ поддоставрени отъ езическата примѣсица сѣ християнството, която само мѣни имената и прѣобръща старитѣ грѣци, египетски и римски митове въ християнски. На християнитѣ, които иматъ научни и философски познания, се вмѣнява въ дълга да разпрѣсватъ тия заблуждения, и като покажатъ, че чистата наука, системното природоизслѣждане, нѣма нищо общо сѣ погрѣшнитѣ мждрувания на боготорцитѣ; че науката, която открива универсалнитѣ природни закони, подкрѣпя идеята за Творческата Сила на Създателя, за Върховниягѣ разумъ вложенъ отъ Твореца въ битието, за великата цѣлесобразностъ, вложена въ универсалнитѣ закони на природата. А това може да става само чрѣзъ просвѣтителна дѣйностъ, като се не само говори на полупопуларенъ езикъ, но и като се пласиратъ съчинения, въ които се показва истинския ликъ на науката и се очистятъ отъ погрѣшнитѣ философски построения, които въ формата на материализъмъ, ничшеанство и пр. троятъ нашата младежъ.

За такава дѣйностъ азъ апелирамъ къмъ ония, които се чувстватъ християни и които радѣятъ за своята вѣра, за своитѣ убѣждения, за църквата, на която се считатъ синове и въ пазвитѣ на която сѣ откърмили своето съзнание и достоинство като хора, като българи, като вѣрващи въ Спасителя, Който пролѣ божествената Си кръвъ за нашето спасение!

Нека оставимъ досегашното си равнодушие и чакане сами *хората* да подирятъ свѣтлината, а да ги диримъ, да имъ прѣдлагаме, тѣй както вършатъ противницитѣ. Нека натрупанитѣ богатства въ Синодния складъ и въ братственитѣ магазини — издаденитѣ книги — не стоятъ потѣващи въ прахъ, а да се прѣдлагатъ, да се пласиратъ.

Нека цѣлѣта сѣ която се издаватъ да се постига! Този подемъ нѣма да остане безъ резултати. Това ще подтикне и къмъ нови усилия и трудъ, къмъ по-широка и плодотворна дѣйностъ.

Откровеновъ.

КНИЖНИЦА.

Свещ. Ив. п. Михайловъ.

Велий еси Гди, и чѣдна дѣла твоа.

Великъ Си, о Всевишнѣ Боже,
И чудни Твоитѣ сѣ дѣла!
Човѣшкия езикъ не може
Възпѣя Твоитѣ чудеса.

Отъ нищо всичко Ти създаде,
И всичко Ти е подъ властѣта;
Животъ, душа и все Ти даде
И промишлявашъ за свѣта.

Отъ Тебе безднитѣ треперятъ,
Тебѣ служатъ извори, гори;
Ти надъ води, що се не мѣратъ,
Земята чудно утвърди.

Ти океянитѣ, морята
Сѣ растен'я, пѣсѣкъ си послалъ,
И въздуха за сжществата
Въ вселенната Си Ти излялъ.

Салъ Ти Си, Боже, безъ начало
И непостиженъ, и безъ край;
Сѣсѣ Тебѣ се й всичко увѣнчало,
Сѣсѣ Тебѣ вселенната сияя.

Отъ Тебе мждростѣта изгрѣва,
Тебѣ слуша вѣчна свѣтлина;
Салъ Твоитѣ име се възпѣва
Отъ слънце, звѣзди и луна.

Тебѣ славятъ Ангелскитѣ сили
И вси небесни духове;
Прѣдъ Тебѣ стоятъ сѣ поклони мили
Архангелскитѣ ликове.

Великъ Си, о Всевишни Боже,
И чудни Твоитѣ сѣ дѣла!
Човѣшкия езикъ не може
Възпѣя Твоитѣ чудеса!

Външенъ прѣгледъ.

Руската църква. (*Изучаване устройството на Цариградската патриаршия*). Телеграфиратъ отъ Петербургъ: Професоръ Соколовъ, членъ на прѣдсѣборната комисия, е натоваренъ отъ св. Синодъ да се запознае подробно сѣ практическиягѣ строй на църковния животъ въ Цариградската църква. По тоя случай Високопрѣосвещенитѣ архиепископъ Сергей Финдландски, прѣдседателствуващъ по настоящемъ св. Синодъ, се обрналъ къмъ цариградския патриархъ сѣ особено послание, въ което го моли да даде всѣко съдѣйствие на професоръ Соколовъ да изпълни мисията, която му е възложилъ св. Синодъ. Професоръ Соколовъ заминава подиръ нѣколко дни за Цариградъ.

Сърбската църква. (*Окржжно за въвеждане въ длъжностъ енорийскитѣ свещеници*). Досега новоржкоположенитѣ свещеници въ Сърбия се въвеждали въ своята енорийска длъжностъ отъ протоиереитѣ или отъ намѣстницитѣ въ дѣлнични дни, понѣкога и въ деня, въ който новоржкоположениягѣ се яви. По този начинъ прѣдписанитѣ за случая формалности се извършвали не при присжтствие и участие на енорияшитѣ, на които ще пастирствува новоржкоположениягѣ. Сѣ това се пропуска една отъ най-главнитѣ цѣли, която се гони сѣ въвеждането въ длъжностъ: прѣпоржчването пастиря на паството и наопаки. Сърбскиягѣ архиерейски съборъ се занимава сѣ този дефектъ при въвеждането въ длъжностъ и отменилъ практикуваниягѣ досега начинъ. Високопрѣосвещенитѣ Бѣлградски митрополитъ съобщилъ неговото рѣшение сѣ окржжно, въ което той прѣдписва въвеждането въ длъжностъ да става заналпрѣдъ така:

1. Протоиереятъ или намѣстникътъ да въвежда новоржкоположениягѣ свещеникъ въ длъжностъ въ празниченъ день.

2. Отредения ден да се разгласи по-рано чрезъ общинското управление, като се покани народа въ църква, по който случай протоиереятъ или намѣстникътъ ще отслужи заедно съ новоржкоположения тържествена служба.

3. На малкия входъ протоиереятъ или намѣстникътъ ще прочете митрополитския актъ за назначаването свещеника въ енорията, като по този случай отпрати къмъ новоржкоположения и къмъ народа нѣколко думи.

4. На причастната новоржкоположениятъ ще държи на народа проповѣдь, която ще напише прѣди да стѣпи въ длъжностъ и ще прѣдстави на митрополита за прѣглеждане и одобрение.

5. На отпуск новоржкоположениятъ свещеникъ ще раздаде лично нафора.

6. Намѣстникътъ ще съобщаватъ за всѣко въвеждане въ длъжностъ на духовния свѣтъ чрезъ окръжния протоиерей, та послѣдниятъ да знае за новопоставения свещеникъ.

Въ това съобщение протоиереятъ или намѣстникътъ, между другото, ще увѣдомява.

- а) дали е имало народъ въ църква и колко е имало;
- б) какъ е отслужилъ свещеникътъ Божествена литургия,
- в) какъ е казалъ проповѣдта си,
- г) направила ли е тя впечатление на народа.

Изъ вѣстникътъ и списанията.

Официална оправка по поменуването Въ брой 21 „Църк. вѣстникъ“ изнесе сжщивата на работата по поменуването името на Н. Блаженство екзарха при божествена служба. Той писа:

„Ако поменуването бѣ традиция, както говорятъ и пишатъ познати лица, защо е било нужно да взематъ рѣшение цариградскитѣ синодни архиереи за поменуването. Ала за сжщото има и ново доказателство, още по убѣдително. Това доказателство е декларацията на Н. Блаженство екзарха, която е направилъ прѣдъ директора на солунския в. „Право“. Не може да се знае, до колко въ тази декларация сж схванати и прѣдадени точно мислитѣ на Н. Блаженство. Правимъ тази оговорка, защото въ декларацията има и мисли, които не хармониратъ съ историческитѣ факти. Ала додѣто не се яви корекция въ екзархийския органъ по мислитѣ въ декларацията, ще си позволимъ да считаме, че тѣ сж приблизително вѣрни. Какво се казва въ декларацията по въпроса, който ни занимава? Н. Блаженство декларира високо и безъ оговорки, че на тая минута „се работи да се намѣри формула, която да изрази единството на Българската църква“. Една отъ точкитѣ на формулата е и „поменуването името на екзарха“. Ако бѣ традиция и ако бѣ озаконено въ екзарх. уставъ, нѣмаше резони да се внася това поменуване въ прѣдлаганата формула, като главна точка, която Н. Блаженство туря за *sine qua non*“.

Въ брой 88 отъ 16 юний екзархийскиятъ органъ „Гласъ“ въ бѣлѣжка подъ надсловъ „За българското църковно единство“, като корегира обнародванитѣ въ „Право“ мисли на Н. Блаженство, пише:

„Обнародванитѣ въ „Право“ мисли и изявления на Н. Блаженство по тоя прѣдметъ (по единството) възбудиха въ българския свѣтъ и печать не малко публични разсждения. Като слѣдиме тия разсждения, заблѣзваме въ тѣхъ нѣкои заключения, противни на възгледитѣ на Н. Блаженство, както сме въ положение да ги знаемъ, по въпроса за единството. Това произлиза отъ неточността, както сж прѣдадени въ разговора нѣкои

важни изрази на българския екзархъ. Налага се слѣдователно една поправка на тая неточностъ, за да се поправятъ станалитѣ криви заключения и се прѣдварятъ възможни криви заключения.

Формулата за единството на българската православна църква при условията, въ които тя се намира днесъ, се схваща отъ Н. Блаженство екзарха г. Иосифа въ съставъ отъ нѣколко точки. Тя е формула съставна, а не проста. Една отъ нейнитѣ точки е поменуването името на българския екзархъ покрай името на българския синодъ въ всички български православни църкви. Това е единъ канонически бѣлѣгъ, който за българското православно паство ще е най-осезателенъ бѣлѣгъ за единството. Въ тоя смисълъ се е изказалъ Н. Блаженство за важността на поменуването на екзарховото име, а не въ смисъла, че поменуването неговото име е „единичното изражение за единството“, както е казано въ „Право“.

За това поменуване като важна точка отъ формулата за църковното единство Н. Блаженство не е казалъ буквално, че е условие *sine qua non*. Обаче той настоява на него, като е намѣрено то и отъ синода при Екзархията за каноническо, а се прѣпорѣчва и отъ други съображения, отговарящи на цѣльта“.

Официаленъ гласъ за подобрене положението на свещенството. Четцятъ на „Ц. вѣстникъ“ ще прочетатъ, убѣдени сме, съ радостъ хубавитѣ и насърчителни думи, които министър-прѣдседателтъ, г. Ив. Ев. Гешовъ, е казалъ за свещенството въ третия съборъ на Народната партия, който се откри на 29 юний въ столицата. Въ обетойната си политическа рѣчь, като очертава, какво е извършила Народ. партия въ миналото, на която той е шефъ, и какви важни въпроси ѝ прѣдстоятъ да разрѣши, г. Гешовъ се е спира и на чиновничкия въпросъ. Като говори за ролята на учителството, за което държавата е положила толкова грижи, той не пропусналъ да отбѣлѣжи и ролята на свещенството въ просвѣтата на народа, както и дълга, който има държавата къмъ него. Думитѣ на министър-прѣдседателя, които съборътъ изслушалъ съ внимание, сж изразъ на държавнишко схващане и на истина. Като такива тѣ сж цѣни. Свещенството ще ги посрѣщне съ благодарностъ, като ще чака правителството, на което г. Гешовъ е шефъ, да направи въ есенната сесия на Народното събрание за свещенството онова, което е направено за учителството и за другитѣ държавни служители. Ето подлиннитѣ думи на министър-прѣдседателя за учителството и свещенството, които срѣщаме въ брой 3593 на в. „Миръ“:

„Не по-малко повелителна е и другата наша длъжностъ — да настоимъ да се въдвори онова съгласие между учителитѣ и родителитѣ, оня съюзъ между учителството и народа, които сж най-мощнитѣ фактори за едно благотворно въздѣйствиe върху масата въ полза на народното образование. Когато селянинътъ намѣри въ лицето на селския учителъ единъ умъ, готовъ да се отзове на всички негови нужди, едно сърдце, готово да участвува въ всички негови болки, той и съ по-голъмо усърдие ще прати дѣтето си въ училището и по-дълго ще го задържи въ него. И отъ каква грамадна полза може да бжде участието на учителя въ всѣко културно движение, въ всѣко начинание цѣляще да повдигне поминъка на населението! Това е тѣй очевидно, че човѣкъ не може да не чувствува дълбоко съжаление, като чете въ органи на учители, ужъ принадлежащи на идейни партии, че учителитѣ щѣли да се „поселендурчатъ“, ако се озоватъ на поканата и помогнатъ за сближение учи-

лището съ народа, за подобрене поминъка на населението. Такова прѣзрително отнасяне къмъ масата на нашия народъ, такава поразителна несъобразностъ съ громко афиширани принципи, сж печални прояви, отъ които, убѣденъ съмъ, се възмущава и голѣмото мнозинство отъ нашитѣ учители. — Азъ обичамъ да вѣрвамъ, че масата на нашето учителство, за което държавата ни продължава да полага такива грижи, *както и масата на нашето свещенство, положението на което трѣбва да се подобри*, не ще никога забравятъ, че тѣ сж квасътъ на нашия народъ, че отъ тѣхъ се очаква да станатъ и негови възродители въ всѣко отношение“.

Извлечение изъ писма и дописки.

Едно уволнение. Извличаме изъ изпратенитѣ ни съ молба за напечатване протоколи отъ църковното настоятелство въ г. Русе по уволнението на диаконъ Петъръ п. Стефановъ слѣдното:

„На 12-й юний въ заседанието на Ц. настоятелство се прочете заявление, подадено отъ Тѣхни Благотворѣния русенскитѣ енорийски свещеници: Икономъ Ив. Коевъ, Георги Ив. Мешичаревъ, Христо К. Поповъ, Авксентий Воларовъ и Маринъ Ив. Райковъ. Заявлението гласи: „Не веднѣжъ сме забѣлѣзвали, че Благотворѣниятъ диаконъ Петъръ п. Стефановъ не изпълнява своитѣ диаконски обязанности при извършване службата, сжщо така не еднѣжъ той ни е обиждалъ и е петнилъ имената ни прѣдъ гражданитѣ и, при все това, той и досега не е съзналъ своитѣ грѣшки и продължава да държи сжщото поведение. Понеже тева съставлява голѣма прѣчка за правилното отправление на Божията служба, както и за запазване авторитета на свещенството въ Русе, иие, долуподписанитѣ свещенци, рѣшихме да не допускаме за въ бждаще въ служба поменатия диаконъ, ако той не се поправи.“

При това добавяме, че, ако на настоятелството сж потрѣбни нѣкои конкретни факти и случаи, готови сме да прѣдставимъ такива“.

Като конкретни факти въ особена бѣлѣжка съ посочватъ слѣднитѣ:

1. Благотворѣниятъ диаконъ П. п. Стефановъ никому отъ свещеницитѣ при богослужение не цѣлува рѣка въ моментитѣ, както правилата и редътъ го задѣлжаватъ.
2. Отъ мѣсець априль до 9-й юний, датата на заявлението, той не се причестява при никоя служба — условие, което му прѣчи да участвува въ литургията.
3. Епитетиралъ свещеницитѣ съ обидни думи и проклиналъ ония, които не се съгласявали съ неговитѣ мнѣния.
4. Заканвалъ ее, че щѣлъ билъ да хвърли расото.
5. Държалъ непристоенъ езикъ прѣдъ одного отъ настоятелитѣ, като казалъ, че ще тури главата си въ торба и тогава щѣлъ да хвърли калъ върху капитѣ на свещеницитѣ.

Прѣдъ видъ на изложеното и за запазване престижа на свещенството въ града, както и правилния църковенъ редъ, църковното настоятелство единодушно рѣшило да се уволни дпаконъ П. п. Стефановъ отъ занимаемата длѣжност. Съ вторъ протоколъ отъ 20-и юний Църковното настоятелство, за да опровергае прѣсканитѣ умишлено отъ диаконъ П. п. Стефановъ слухове, че билъ уволненъ, защото подписалъ телеграма до Н. Блаженство, рѣшило да изнесе въ печата истинскитѣ причини за уволнението, които сж пунктуирани въ първия протоколъ, както и да изкаже своето прискърбие, че Н. Благотворѣнство диаконъ Стефановъ съ заблудитѣ си прѣдъ гражданитѣ го принудилъ на това“.

Църковно-обществена лѣтопись.

Украсата на църквата „св. Александъръ Невски“. Върху украсата на църквата „св. Александъръ Невски“ отъ нѣколко мѣсеци насамъ се работи най-усилено. Сега само надъ стѣнната живопись работятъ около 60 души художници, руски и бѣлгарски, най-вече руски. Стѣнната живопись почти е на привършване. Много е окончателно завършено, а нѣщо остава още да се довърши. Смѣта се, че къмъ 15 юлия ще бжде готова цѣлата.

Цѣлиятъ храмъ (олтаря, срѣдната частъ и притвора) е изписанъ по стѣнитѣ най-вече съ картини, прѣдставящи, въ естествена голѣмина, събития отъ евангелската история, както и отдѣлни образи, — апостоли, най-бѣлѣжити християнски и бѣлгарски светии.

Въ олтаря на цѣлото стѣнно поле сж изписани: въ *сѣверния олтаръ*, задъ и около прѣстола сж картинитѣ, — молението на Христа въ Гетсиманската градина (за чашата), разпятието и сниманието на Христа отъ кръста; а прѣдъ прѣстола сж трима диякови; нарисувани сж отъ и подъ ржководството на руския художникъ Шелковий. Въ *срѣдния олтаръ*, задъ прѣстола е нарисувана слѣдната композиция: най-отгорѣ Св. Богородица съ младенеца Христа; подъ тѣхъ ветхозавѣтни пророци, а най-отдолу, тѣкмо срѣщо прѣстола, Христосъ съ чаша и хлѣбъ въ ржцѣ, а отъ двѣтѣ му страни по шесть апостоли единъ слѣдъ други, въ най-благоговѣйно настроение, очакващи да приематъ отъ Христа Неговото св. тѣло и кръвъ. Композицията прави силно впечатление по своя замисълъ и по изпълнение. Тя е рисувана отъ руския художникъ Судковски. Въ *южния олтаръ* сж нарисувани слѣднитѣ три картини: погребението Христово, възкресението Господне и явяването на възкрѣсналия Спасителъ на Мариа Магдалина. Картинитѣ сж изпълнени съ старание и художественъ усѣтъ. Особно впечатление произвежда третата картина. Прѣдъ прѣстола сж изобразени трима диякони. Всичко това въ южния олтаръ е нарисувано отъ руския художникъ Кишликъ и отъ негови другари художници, Коринъ, Младший и др. На горнята частъ на олтаря сж нарисувани ангели.

Въ *срѣдната частъ на храма*, освѣнъ картинитѣ, които се нарисуваха миналата година и за които съобщихме своеврѣмено, сега сж нарисувани по цѣлото свободно стѣнно поле множество образи и картини. Въ нарисуването на отдѣлнитѣ образи сж взели участие рускитѣ художници Ланской (12 апостоли), Кузнецовъ (най-вече бѣлгарски светии) и бѣлгарскитѣ художници Желѣзковъ, Бѣлковски, Ивановъ, Ц. Тодоровъ, Димовъ, Мариновъ и др.

По-важнитѣ и завършени вече картини въ тази частъ на храма сж: Тържественото влизане на Христа въ Иерусалимъ и Срѣтение Господне (отъ руския художникъ Вахрамѣевъ); Рождението на Прѣсв. Дѣва, успѣние богородично, бѣгството въ Иерусалимъ и усѣкновената глава на Иоана Кръстителъ (отъ руския художникъ Морозовъ); нагорнята проповѣдь, Благословението на дѣцата, Възкресението на Лазаря и Възкресението на сина на Иаирската вдовица, рисувани отъ руския художникъ Коринъ, — картинитѣ и по идея, и по техника и по вдѣхновение въ изпълнението правятъ най-приятно и нѣжно впечатление.

Отъ бѣлгарски художници съ нарисувани: укротяване на бурята въ морето (отъ Мариновъ); разпятието на Христа и нержкотворния Спасителевъ образъ, заедно съ ангели наоколо (отъ Розенталъ), — сполучлива по издържаностъ и тонъ е особено първата картина; въздви-

жението на св. Кръсть (отъ Берберовъ) и Въведение въ храма на прѣсв. Дѣва (отъ Петровъ).

Рускиятъ художникъ Мѣсоѣдовъ работи още надъ картинитѣ : проповѣдь отъ Генисар. езеро и насищане 5 хиляди народъ съ 5 хлѣба и двѣ риби — и вече може да се заключи, че картинитѣ му ще бѣдатъ едни отъ хубавитѣ и сполучливи композиции въ храма.

Рускиятъ художникъ Дроздовъ, заедно съ помощници, е нарисувалъ три картини : Първиятъ день на творението, послѣдниятъ день на творението и молението въ Гетсиманската градина, — и тритѣ тѣ, особено първитѣ двѣ, сж изработени при издържанъ тонъ, при широта въ въздухъ и свѣтлина, при величие и красота въ сътвореното.

Българскиятъ художникъ А. Митовъ работи прѣдъ южния прѣстолъ двѣ картини отъ ветхозавѣтната история : явяването на Бога Аврааму при мамврийския джбъ и принасяне Исаака въ жертва.

Особно внимание обръщатъ на себе си композициитѣ на руския художникъ Болотновъ и на Мърквичка — една срѣщу друга. Първиятъ е нарисувалъ свадбата въ Кана Галилейска, а вториятъ — дванадесетъ годишниятъ Христосъ въ храма. И двѣтѣ картини сж съ по широкъ замисълъ, съ тънка психология и индивидуализация въ отдѣлнитѣ фигури, съ сполучливо обединение на лицата въ една обща, религиозна, вдъхновена идея. И двамата художници като че единъ други се надпрѣварятъ въ по-художествено и възвишено изгълнение на замисъла си...

Оригинално по замисълъ и издържано по стиль, изгледа, че ще бжде нарисуванъ *притворътъ*. Изписването става отъ около 40 души руски и български художници подъ ръководството на руския професоръ Перминовъ.

Подъ кубето на камбанарията е нарисуванъ Исусъ Христосъ Пантократоръ. На едната, западната, страта е изобразенъ пакъ Христосъ, но както се прѣдставя въ Апокалипсиса, съ книгата на седемтѣхъ печати въ рѣка и съ множество ангели на около. Освѣнъ множеството ангели по другитѣ горни части, обръща по-долу вниманието изобразението на ветхозавѣтни пророци и царе, на апостолитѣ и на бѣлѣжити християнски светии. Особено мила и изящна по изработка е картината „Добрий Пастиръ“. Още по-долу, на западната стѣна, правятъ силно впечатление двѣ картини, взети изъ църковната история на българския народъ. Първата картина прѣдставлява въ естествена голѣмина излизането на царъ Бориса да усмири възбунилитѣ се български боляри поради въвеждането на християнството. Втората картина прѣдставя св. Климентъ проповѣдващъ Евангелието на българския народъ. И въ двѣтѣ картини физиономитѣ и носитѣ сж, разбира се, български.

Картинитѣ, собствено иконитѣ, за долната частъ на притвора се работятъ въ Русия и наскоро се очакватъ да бѣдатъ получени. Отъ двѣтѣ страни на притвора ще има „часовни“. Въ двѣтѣ ниши на тия часовни сега се рисуватъ — св. царъ Борисъ полага основенъ камъкъ на църква въ България, а на другата страна — Александръ Невски.

Отвъншната страна на храма, по стѣнитѣ, главно надъ вратитѣ, ще бѣдатъ поставени голѣми мозаични изображения. Моделитѣ за мозаичното имъ изработване сж дадени само отъ български художници. Мозаичната изработка е работена въ странство (Германия и Италия). Всички тия мозаични изображения сж вече пристигнали и се е почнало поставянето имъ на отреденитѣ мѣста.

Иконитѣ на срѣдния иконостасъ се работятъ само отъ руски художници, между които и двама съ обща извѣстность, — Васнецовъ и Бруни. Иконитѣ сж готови и се очакватъ да бѣдатъ получени тия дни.

Иконитѣ на сѣверния олтарь сж изработени отъ българския художникъ Мърквичка. А иконитѣ на южния олтарь сж изработени исто отъ български художникъ, А. Митова. Тѣзи икони на Мърквичка и Митова сж окончателно привършени и за тѣхъ ще съобщимъ при другъ случай.

Всичката иконописна окраса, както и останалата окраса на храма, се прѣглежда и окончателно приема отъ особена комисия, въ която, отъ страта на св. Синодъ, влизатъ *Архимандритъ Макарий*, протосингелъ на св. Синодъ и *свещ. Д-ръ Стеф. Цанковъ*, началникъ на духовно-просвѣтителния отдѣлъ при св. Синодъ (Л. С).

Катедри и програма на Висшето богословско училище. Св. Синодъ е възложилъ на особена комисия да даде мнѣние за курсоветѣ и катедритѣ въ Висшето богословско училище, сжщо и да изработи програма за дисциплинитѣ, по които ще има катедри и ще се четатъ лекции прѣзъ академическитѣ семестри и курсове. Комисията, състояща се отъ Н. Прѣосвещенство св. Вепличкия епископъ Неофитъ, ректоръ на Духовната семинария, отъ Н. Високопрѣподобие архимандритъ Макарий, синоденъ протосингелъ, отъ Н. Благоговѣйство свещ. Д-ръ Ст. Цанковъ, началникъ на духовно-просвѣтния отдѣлъ въ Св. Синодъ, отъ г. г. професоритѣ Д-ръ В. Цоневъ и Д-ръ В. Златарски, имала нѣколко заседания, въ които е опрѣдѣлила катедритѣ въ всѣки курсъ на Висшето богословско училище и начертала програмата на всѣка дисциплина, по която ще има катедра и ще се четатъ лекции. Мнѣнието си за катедритѣ и начертанията на програмата изложила въ обстойна записка, която прѣдставила на Св. Синодъ.

Прѣдставенъ докладъ. Комисията, на която св. Синодъ бѣ възложилъ да изучи духовнитѣ сѣдилища, въ редъ заседания, които имала, размѣнила възгледи по възможнитѣ прѣобразования, които трѣбва да се въведатъ въ духовнитѣ сѣдилища. Своитѣ мнѣния и заключения тя изложила въ докладъ, който вече прѣдставила на св. Синодъ. Въ заседанията, които ще има тия дни, св. Синодъ ще се занимае съ доклада и ще вземе надлежно рѣшение.

Софийска Телеграфо-Пощенска и Телефонна Станция

Обявление

№ 16938.

За да има по голѣма експедиентность при експедирането на кореспонденцията, Софийската станция се снабди съ автоматична машина за клеймоване на тая кореспонденция. Това въведение въ Пощенска Служба изисква строгото съблюдаване на членъ 523, § 2 отъ Пош. Правилникъ, който гласи, че пощенскитѣ марки трѣбва да се лѣпятъ обезателно на горния дѣсенъ жгълъ на адресната страна на писмата.

Вслѣдствие на това, умолява се публиката, всички държавни частни учрѣждения, банки, търговски кантори и др. при обмарковане на писмата или пош. карти отъ държавна или частна фабрикация, да облѣпятъ пощенскитѣ марки на горния дѣсенъ жгълъ на адресната страна на тия прѣдмети.

Писмата, върху които пощенскитѣ марки не сж залѣпени по такъвъ начинъ, ще се отдѣлятъ на страна и ще се подлагатъ на рѣчна клеймовка. Поради това тѣхното експедиране ще става съ значителна забава.

гр. София, 8 юни 1912 г.

Т. Пазаржикска окол. църковна ливница

Обявление

№ 27

Настоятелството на ливницата обявява за знание на г-да интересуещият се, че на 5-ий август т. год. отъ 3 до 5 часа послѣ обѣдъ ще се произведе търгъ съ тайна конкуренция въ канцеларията на ливницата, за доставката на 3500 килограма чистъ пчеленъ воскъ Анадолско произведение, съ първоначална цѣна 4 лева 50 ст. единия килограмъ, като на конкурентитѣ се прѣдоставя правото да намаляватъ или увеличаватъ цѣната.

Залогъ за правоучастие въ търга е 5,0% съ прѣдварително прѣдставяне най-малко 7 дни прѣди търга восчени проби за анализиране, иначе г-да конкурентитѣ нѣма да се допускатъ до оферирание. Офертитѣ ще се приематъ до 5 часа послѣ обѣдъ въ деня на търга.

Желающитѣ да взематъ участие въ търга да се съобразятъ съ чл. чл. 11—16 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия.

Восъка ще бжде доставенъ на 4 срока, както слѣдва: 500 килограма 20 дни слѣдъ съобщението за утвърдението на търга, 1000 килограма на 15-ий октомврий т. г. 1500 килограма на 15-ий януарий идущата година 1913 и 500 килограма на 20-ий мартъ с. година.

Всичко, което се отнася до търга, ще се отправя до прѣдседателя на ливницата.

Тържнитѣ книжа могатъ да се видятъ всѣки присѣтственъ день и часъ въ канцеларията на сжщата.

Всички разноси по търга, обгербване контракта тържнитѣ книжа и пр. сж за смѣтка на прѣдприемача, върху когото остане търга.

гр. Т. Пазаржикъ 25 юлий 1912 год.

Прѣдседателъ на ливницата: свещ. **Ст. Кисювъ.**
1—2

Баташко църковно настоятелство.

Обявление

№ 14

Баташкото църковно настоятелство при църквата „св. Богородица“ обявява на интересуещият се, че на 20 юлий т. г. въ 2 часа подиръ обѣдъ въ общинската канцелария на село Батакъ, ще се произведе публиченъ търгъ за направа на около 120 метра желѣзна ограда на сжщата църква, която ще се постави върху доваритѣ.

Плана на оградата може да се види въ църковната канцелария всѣки присѣтственъ день.

Поемнитѣ условия тоже сж въ църковната канцелария оставени за прѣглеждане.

Първоначалната цѣна е 70 стотинки килограма, отъ която цѣна ще почне намалението.

Искания залогъ е 200 лв.

Г. г. конкурентитѣ сж длъжни да се съобразятъ съ чл. чл. 11—14 за общественитѣ прѣдприятия.

с. Батакъ, 1912 год.

Прѣдседателъ: свещ. **Т. Поповъ.**

Касиеръ: **Еф. Пунчевъ.**

1—1

Печатница „Денъ“ — София.

Добришко Архирейско Намѣстничество

Обявление

№ 765

На 30 юлий 1912 год. въ 4 часа послѣ пладне въ канцеларията на Добришкото Архирейско Намѣстничество ще се открие за втори пѣтъ търгъ съ тайна конкуренция за отееване на прѣдприемачъ постройката на параклисъ въ с. Александрия, Добришко.

Приблизителната стойность на прѣдприятието възлиза на 16500 лв. Залогъ за участието въ търга 825 лева, вложени въ намѣстничеството или въ нѣкое държавно учрѣждение. Оферти ще се приематъ до 4 часа послѣ пладнѣ. Желающитѣ да взематъ участие въ търга трѣбва да се съобразятъ съ чл. чл. 11—15 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия.

Планътъ и тържнитѣ книжа могатъ да се видятъ всѣки присѣтственъ день и часъ въ Намѣстничеството.

гр. Добричъ, 30 юлий 1912 год.

Арх. Намѣстникъ. Свещ. **Ил. Р. Сабунджиевъ.**
1—1

Добришко Архирейско Намѣстничество.

Обявление

№ 776

На 31 юлий т. г. въ 4 часа послѣ пладнѣ, въ канцеларията на Добришкото Архирейско Намѣстничество ще се открие за втори пѣтъ търгъ съ тайно малонадаване за отдаване на прѣдприемачъ постройката на параклисъ въ с. Прѣселенци, Балчишко.

Приблизителната стойность на прѣдприятието възлиза на 16500 л. Залогъ за участие въ търга 825 лева, вложени въ намѣстничеството или нѣкое държавно учрѣждение. Офертитѣ ще се приематъ до 4 часа послѣ пладне. Желающитѣ да взематъ участие въ търга трѣбва да се съобразятъ съ чл. чл. 11—15 отъ закона за общественитѣ прѣдприятия.

Планътъ и тържнитѣ книжа могатъ да се видятъ всѣки присѣтственъ день и часъ въ канцеларията на Намѣстничеството

гр. Добричъ, 1-ий юлий 1912 год.

Архир. Намѣст. свещ. **Ил. Р. Сабунджиевъ.**
1—1

Обявление

Църковното настоятелство въ с. Полекрайще, Горня-Орѣховска околия, обявява на интересуещият се, че на 29 юлий т. г. въ помѣщението на Общинското управление ще се произведе търгъ съ явна конкуренция за отдаване на прѣдприемачъ направата на една часть отъ оградата на църковния дворъ. Конкурентитѣ да се съобразятъ съ Закона за търговетѣ. Прѣдприятието възлиза на около 1000 лева.

Поемнитѣ условия и другитѣ книжа могатъ да се видятъ всѣки присѣтственъ день въ общинското управление.

29 юлий 1912 год.

1—1

Отъ Настоятелството.